

פרפראות

פאר

הויכוח בין משה רבינו להשי"ת עפ"י ספר החיים

עמוד ב

עמוד א מפתח ענינים ואתחנן שבת נחמו ט"ו באב תשע"ז

עמוד ב

מה היה הויכוח בין משה רבינו להשי"ת
עפ"י ספר החיים

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פתח
ברבים וסיים ביחיד

עמוד ח

ביאור המהר"ל בכשרונות האדם, קבלת
החכמה, ההבנה, והזיכרון,

שמ"ע ראשי תיבות עול מלכות שמים וגם שאו
מרום עיניכם וזה אברהם

בבשורת החורבן של ירמיהו הנביא נמצאת
בשורת הנחמה

עמוד ט

טעם לכך שעצם הלוי ניזון מסעודת דוד מלכא
משיחא שיבוא בב"א

עמוד י

הכפל נחמו נחמו הם נחמה אחת או שתיים
שיטת רש"י והמהרש"א

נחמות ישראל מגלותן הם שתי נחמות נפרדות
ע"ד השפת אמת

עמוד יא

נחמו נחמו במה זכו שלקחו בכפליים

ביאור למה היה הבשורה על הר גבוה

ביאור בדרך צחות מהו יוצאות וחולות
בכרמים

לא היו ימים טובים כט"ו באב וביאור הכתוב
מפרי כפיה נטעה כרם

עמוד יב

משנכנס אב ממעטין בשמחה ע"ד הבני יששכר

עמוד ג

דרוש נפלא בספר פרשת דרכים לבאר למה את
גדלך "זה המן"

להראות את עבדך את גדלך, רמז יש כאן
שהראה לו את יהושע ממשיכו

עמוד ד

משה צועק מאה מיתות ולא קנאה אחת ובא
שלמה ופירשה

ביאור נפלא במה שאמרה השמש איני שוקע
ומשה קיים בעולם

עמוד ה

ביאור הן קרבו ימ"ד הן עם כלביא יקום
ואין מלכות נוגעת בחברתה

עמוד ו

ביאור המדרש ושלמה מפרשה כי עזה כמוות
אהבה קשה כשאל קנאה

איך אמר הקב"ה למשה כלום אתה מבקש
אלא לקבל שכר

ביאור נפלא בספר עולת אהרון מה בין צפית
לישועה ומהנה ת"ח מנכסיו

עמוד ז

זכו שכינה ביניהם בכך מבואר והלא אש
אוכלת הוא

וזהו שאמר רב לך אל תוסיף, שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן מפציר,

וחלילה לאדונינו משה שיהא סרבן מפציר אם לא לכבוד קונו, שרצה לעובדו בעבודה שלא עבדו בו שום אדם, דהיינו עבודת חנם ממש, שלא יהא מצפה לשום גמול, לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, והקב"ה לא רצה שיחיה נצח, כדי להראות את מידת טובו, שנאמן הוא לשלם שכר טוב ליראיו, עכ"ל ספר החיים,

לפי"ז יש לבאר מאמרז"ל במצוותיו חפץ ולא בשכר מצוותיו הכונה למשה רבינו הקרוי איש

כתיב (תהלים קי"ב א'), "אשרי איש ירא את ה' במצוותיו חפץ מאד",

איתא בגמרא (עבודה זרה י"ט ע"א), במצוותיו חפץ מאד - אר"א, במצוותיו - ולא בשכר מצוותיו. ע"כ,

יש לומר, כי האיש זה משה, במצוותיו חפץ ובשכר מצוותיו אינו חפץ, ע"ד שפירש בספר החיים.

* * * * *

משה רבינו לא רצה לקבל מתנת חנים על מצוות שלא עשה

איתא בגמרא (סוטה י"ד ע"א), דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך,

אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי,

אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם, שנאמר (ישעיהו נ"ג י"ב) "לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שללי", ע"כ,

מבואר שהקב"ה רצה לתת למשה רבינו שכר על מצוות שלא עשה כאילו עשה אותם, אך משה רבינו דעת אחרת היתה עמו שאינו רוצה לקבל שכר על מצוות התלויות בארץ שכאילו עשאים. ולכן רצה להיכנס לארץ ולקיימם ולא לקבל מתנת חנים.

* * * * *

מה היה הויכוח בין משה רבינו להשי"ת עפ"י ספר החיים

משה רבינו ע"ה רצה לעבוד את בוראו בדבר שלא עבדו שום אדם מעולם בספר החיים מאחי המהר"ל

כתב בספר החיים, מאחי המהר"ל (מאמר חיים טובים, פרק שביעי עמוד ע"ו)

אבל התמיה מאדונינו משה, שכבר הגיע לתכלית השלימות שאפשר להגיע, וגם הקב"ה הבטיחו כבר ברב טוב הצפון לו, ולא היה לו רק לכנוס לגן עדן, ואם כן איך בחר בחיי העולם הזה,

ומה שנראה לי בזה הוא, שמשה רבינו ע"ה רצה לעבוד את בוראו בדבר שלא עבדו שום אדם מעולם,

שהרי אפילו הקדושים חסידי עליון שנהרגו על קדושת השם יתברך, אף על גב שודאי זהו תכלית העבודה שאפשר לו לאדם לעבוד בו את בוראו, מכל מקום לא קצו בחיי שעה, רק בשביל שבטוחים הם כי בשעה קלה יקנו על ידי כך חיי העולם הבא, אשר יפה קורת רוח שלו שעה אחת, מכל חיי עולם הזה,

ואף על גב שלא נתכוונו בעבודתם אל השכר הגדול הזה, מכל מקום לא היה להם ספק בו, וידעו כי על כל פנים שכר פעולתם הטוב ילך לפניהם, כי אין בעולם ההוא תלונת צדיק ורע לו, ואין זה חידוש שעבד המלך יוציא פרוטה אחת של נחושת, לפי שבטוח שהמלך יתן לו במקומו אוצר של כסף וזהב, ונמצא לפי זה שכל עבודת האדם הוא בנוי על תקות הגמול, או בעולם הזה או בעולם הבא,

גם היה קשה בעיניו, שלא יהא לקונו נחת רוח ממנו רק ימי חיי הבלו בעולם הזה שהם כצל עובר, וכל הימים אשר יאריך בעולם הבא לא יהיה לקונו שום נחת רוח ממנו, ולכך, מרוב אהבתו אל השם יתברך, מאס אף בתענוג עולם הבא שהיה מוכן לו, ועשיית המצות בעולם הזה היה יותר מקובל עליו מן תענוג עולם הבא, לפי שרצה לעבוד את הש"י חנים ממש, ללא שכר לעולם הבא, ולמדרגה זו לא הגיע שום ילוד אשה בעולם,

תשובת הקב"ה למשה רבינו

והקב"ה השיב לו, שאינו רוצה שיעבדהו שום יציר בחנם, ולכך יכניסו לגן עדן ויקבל שכרו,

ועל זה אמר, "אתה החילות להראות את עבדך את גדלך זה המן",

והקשו בגמרא, (הבאנו לעיל) דפרנסה אינה באה בשביל יחיד (אלא בשביל רבים, דכתיב לכם),

ותירצו לומר, דמשה יש לו דין דרבים כיון דנפיש זכותיה,

וא"כ, לענין גזר דין, נמי יהיה לי דין דרבים, דאפי' לאחר גזר דין מועלת התפלה, ויהיה נקרע גזר דינו, וינחם ה' על הרעה כדבר האמור,

וע"ז אמר אתה החלות להראות, את עבדך את גדלך "זה המן", כלומר, במן הראיתני זכוחו כרבים, א"כ יהיה כוחו כרבים גם לענין גז"ד, ודפח"ח. עכ"ל הפרשת דרכים,

* * * * *

להראות את עבדך את גדלך, רמז יש כאן שהראה לו את יהושע ממשיכו

כתיב (דברים ג' כ"ד) "ה' ידוד אתה החלות להראות את עבדך את גדלך" וגו',

כתיב (יהושע ג' ז') "ויאמר ידוד אל יהושע, היום הזה אחל גדלך בעיני כל ישראל אשר ידעון כי כאשר הייתי עם משה אהיה עמך",

איתא בגמרא (סוטה י"ג ע"ב), "ויאמר ה' אלי רב לך", א"ר לוי, רב לך, רב יש לך ומנו יהושע, ע"כ,

יש לבאר ברמז כי אחל גדלך זה שאמר את גדלך

אפשר לפרש, מה שאמר משה רבינו להקב"ה, "אתה החלות להראות את עבדך את גדלך", הכונה ליהושע, שעליו אמר הכתוב, היום הזה אחל "גדלך",

ואף שידע כי יהושע מקבל ההנהגה, התחנן אל ה', (דברים ג' כ"ה) "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנן". וראה לקמן דברים נוראים ממדרש רבה על אותה שעה שהתחנן משה רבינו.

* * * * *

דרוש נפלא בספר פרשת דרכים לבאר למה את גדלך "זה המן"

הפרשת דרכים מבאר מה השייכות בין המן לכניסת משה רבינו לארץ

בספר פרשת דרכים – (דרוש שלשה עשר עמוד ק"מ, בהוצאת המכון לעריכת ספרים תורניים), כתב, איתא במדרש, כתיב (דברים ג' כ"ד), "אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה", את גדלך זה המן,

וכך כתב (עמוד קנ"ח), יש לדקדק, דמה שייכות יש למן, עם תפלתו של משה, שהיה מתפלל ליכנס לארץ ישראל.

וכתב, וליישב הענין, נקדים עוד מאי דאמרינן בפ"ק דתענית (ט" ע"א), א"ר יוחנן,

מטר בשביל יחיד, דכתיב (דברים כ"ח י"ב) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב,

פרנסה בשביל רבים, שנאמר (שמות ט"ז ד') הנני ממטיר לכם לחם מן השמים,

והקשו בגמרא, מדתניא, שלוש פרנסים טובים עמדו להם לישראל, משה, אהרן, ומרים, ושלוש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הם

באר, וענו, והמן,
באר, בזכות מרים,
ענו, בזכות אהרן,
מן, בזכות משה (שהוא יחיד),

אלמא אשכחן פרנסה בשביל יחיד, ותירצו, שאני משה כיון דנפיש זכותיה כרבים דמי, ע"כ,

ואמרינן במדרש, "ואתחנן אל ה'", כמנין ואתחנן הרבה להתפלל משה לפני ה'. ועל זה היה תמיה משה, מה זאת עשה אלקים שלא קבל תפלתו,

וכי תימא כך היא המדה, דביחיד לאחר גזר דין לא מהניא תפלתו, וגזר דינו אינו נקרע,

כדאיתא בגמרא (ראש השנה י"ז ע"ב), לא קשיא הא ביחיד הא בצבור, פירוש, דביחיד, לאחר גזר דין, אין דינו נקרע, אבל בצבור, גם לאחר גזר דין נקרע דינם,

כיון שקיבל עליו למות, התחיל הקדוש ברוך הוא מפייסו, אמר ליה חייך, בעולם הזה הנהגת את בני, אף לעתיד לבא על ידיך אני מנהיג אותן, מנין, שנאמר (ישעיה סג) ויזכור ימי עולם משה עמו. **עכ"ל המדרש**,

* * * * *

ביאור נפלא במה שאמרה השמש איני שוקע ומשה קיים בעולם

הדברים שיש להקשות במדרש המובא לעיל

איתא בגמרא (נדרים ל"ט ב'), מאי דכתיב, "שמש ירח עמד זבולה", שמש וירח זבול מאי בעיין, והא ברקיע קביעי, מלמד, שעלו שמש וירח מרקיע לזבול ואמרו לפניו, רבונו של עולם, אם אתה עושה דין לבן עמרם אנו מאירים, ואם לאו, אין אנו מאירין, באותה שעה ירה בהן חיצים וחניתות, אמר להם, בכל יום ויום משתחווים לכם ואתם מאירים, בכבודי לא מחיתם, בכבוד בשר ודם מחיתם, ובכל יום ויום יורין בהן חיצין וחניתות ומאירים, ע"כ,

יש להבין, איך זה שהשמש עמד לצידו של משה רבינו במחלקותו של קרח עד כדי כך שאינו יוצא להאיר, וכאן עמד לנגדו של משה רבינו,

ועוד יש להבין, למה היה הקב"ה צריך לרמוז לשמש שיתקשה כנגדו, וכי אין לו דרכים ללא עזרת השמש, והשמש מאי בעי הכא במיתתו של משה,

עוד יש להבין, למה במחלקותו של קורח אמרה השמש "אין אנו מאירים", ובשעת פטירתו של משה שינתה השמש דבריה ואמרה, "איני שוקע" ולא אמרה כמ"ש אין אנו מאירים,

ביאור במה שאמרה השמש איני שוקע ומשה קיים בעולם

איתא בגמרא (ראש השנה כ"ג ב'), מאי דכתיב המשל ופחד עמו עשה שלום במרומו - מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה, דחלשה דעתה, פירוש, דכדי שלא תחלוש דעת הלבנה שקטנה מהשמש, לכן לא ראתה השמש קטנות הלבנה,

משה צועק מאה מיתות ולא קנאה אחת ובא שלמה ופירשה

כתיב (דברים ל"א י"ד) "ויאמר ידוד אל משה, הן קרבו ימך למות, קרא את יהושע, והתיצבו באהל מועד, ואצונו",

כתיב (דברים ל"א י"ד) "וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד",

דברים נוראים בדין ודברים שבין הקב"ה למש"ר

איתא במדרש (רבה, דברים פרשה ט' פסקה ט'), מהו הן, א"ר סימא, היום קובל (טוען ותובע) לפני הקדוש ב"ה, אמר, רבש"ע, איני זו ואיני שוקע ומשה קיים, אמר משה, מתוך שאני עסוק בתורה שכלה חיים, היום שוקע והגזירה בטלה, (עי' פי' מהרז"ו בטענת השמש)

מה עשה הקב"ה, רמז לשמש והיה עומד ומתקשה כנגדו, אמר, איני שוקע ומשה קיים בעולם, לפיכך איוב מפרשה (איוב ל) אם לא בכיתי לקשה יום, שנתקשה היום כנגדו,

"הן", מהו הן קרבו ימך, כאדם שאומר לחבירו פלוני קבל עליך לפני המלך,

מש"ר מבקש להעביר את ההנהגה ליהושע ויחיה

קרא את יהושע, אמר (משה רבינו) לפניו, רבש"ע, יטול יהושע ארכי (הנהגה) שלי, ואהא חי,

אמר הקדוש ב"ה, עשה לו כדרך שהוא עושה לך, מיד השכים משה והלך לביתו של יהושע,

נתיירא יהושע ואמר, משה רבינו, בוא אצלי, יצאו להלוך, הלך משה לשמאלו של יהושע (כתלמיד אצל רבו), נכנסו לאהל מועד, ירד עמוד הענן והפסיק ביניהם, משנסתלק עמוד הענן, הלך משה אצל יהושע ואמר, מה אמר לך הדיבור, א"ל יהושע, כשהיה הדיבור נגלה עליך, יודע הייתי מה מדבר עמך?;

אותה שעה צעק משה ואמר, "מאה מיתות ולא קנאה אחת",

ושלמה מפרשה (שיר ח), "כי עזה כמוות אהבה, קשה כשאל קנאה", אהבה, שאהב משה ליהושע, ומה שקינא משה ביהושע,

כתב רש"י, דיו זוגי, שני זוגות שני חבירים היו, בהתחלת היום **למשה** וסופו **ליהושע**.

מבואר, שאין משה ויהושע יכולים לשמש כאחד אלא כל אחד בנפרד, וזו התשובה למה ששאל המדרש "מהו הן"

האותיות ה"ן אינם מתערבים אלא כל אחד בנפרד

איתא במדרש, (שמות רבה פרשת בא פרשה טו אות ז'), **כתיב** (במדבר כ"ג ט') "הן עם לבדד ישכון", "מהו הן" (גם כאן שואל המדרש מהו הן), כל האותיות מזדווגין חוץ מב' אותיות הללו ה' נ' שאין מזדווגין,

כיצד, א"ט הרי י', ב"ח הרי י', ג"ז הרי י', ד"ו הרי י', נמצא ה' לעצמה, **פירוש**, שכל זוג ניתן לצרף כדי להגיע לתוצאה י', רק האות ה' אין לה זוג להגיע לתוצאה י', רק ע"י הכפלת עצמה,

וכן האות נ' אין לה זוג, י"צ הרי ק', כ"פ הרי ק', ל"ע הרי ק', מ"ס הרי ק', נמצא נ' לעצמה,

אמר הקדוש ברוך הוא, כשם ששני אותיות הללו אינן יכולין להזדווג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינן יכולין להדבק עם כל העובדי כוכבים ומזלות הקדמונים אלא לעצמן,

מפורשים שאפילו שונא גוזר עליהם לחלל השבת ולבטל את המילה או לעבוד עבודת כוכבים הן נהרגים ואין מתערבים בהם שנא' (במדבר כג) "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב", **עכ"ל המדרש**,

מבואר, כי האותי י' והאות נ' אינם מזדווגים כאחד אלא כל אחד בפני עצמו,

ביאור מהו הן קרבו ימיך למות

לפי זה מבואר היטיב מה ששאל המדרש מהו ה"ן קרבו ימיך למות,

לומר לך כפי שהאותיות ה"ן אינם מזדווגין אלא כל אחד לחוד, כך אתה משה רבינו אינו יכול להיות בשעה שיהושע מקבל ההנהגה, וזהו ה"ן.

* * * * *

איתא בגמרא (בבא בתרא דף עה עמוד א') אמרו, **פני משה כפני חמה**, **פני יהושע כפני לבנה**, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה.

ביאור הקושיות כפתור ופרח

לפי"ז אפשר לפרש, שטענת השמש היתה, אם משה רבינו ימשיך לחיות בשעה שיהושע מנהיג, ויהושע קיבל רק מהודך ולא כל הודך, ופני משה כפני חמה, ופני יהושע כפני לבנה, א"כ תראה חמה פגימתה של לבנה,

א"כ טענה השמש, למה אני צריכה לשקוע לפני שהלבנה עולה לרקיע, אלא כדי שלא אראה בקטנותה ותתביש, אך אם משה רבינו שהוא החמה יכול לראות בקטנותו של יהושע, אז גם אני איני צריכה לשקוע,

ומובן מאוד מה שאמרה השמש איני שוקע ומשה קיים בעולם, ולא אמרה, איני יוצא להאיר, כלומר איני צריך לשקוע בשעה שהלבנה עולה להאיר בלילה, אם מש"ר אינו צריך לשקוע בשעה שיהושע עולה להנהגה.

* * * * *

ביאור הן קרבו ימיך ע"ד הן עם כלביא יקום ואין מלכות נוגעת בחברתה

איתא בגמרא (סוטה י"ג ב'), **כתיב**, (דברים ג' כ"ו) "ויאמר ה' אלי רב לך", דבר אחר, **רב לך**, רב יש לך, ומנו, יהושע. ע"כ,

כתב רש"י, רב יש לך, הגיע מלכותו של יהושע ואין לך מלכות נוגעת בחברתה.

כתיב (דברים ל"א י"ד) "ויאמר ידוד אל משה הן קרבו ימיך למות, קרא את יהושע, והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד",

איתא במדרש (רבה, דברים פרשה ט' פסקה ט'), "מהו הן", א"ר סימא, היום קובל (טוען ותובע) לפני הקדוש ב"ה, אמר, רבש"ע, איני זו ואיני שוקע ומשה קיים,

איתא בגמרא (סוטה י"ג ב'), **כתיב** (דברים ל"א י"ד) "וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד" תנא, אותה שבת של דיו זוגי היתה, ניטלה רשות מזה וניתנה לזה.

איתא בגמרא (סוטה י"ד ע"א), דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל, ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי,

אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם, שנאמר, (ישעיהו נ"ג י"ב) "לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל,

קושיית המהרש"א, והלא אמרינן אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס

כתב המהרש"א, (סוטה י"ד ע"א), וז"ל, וקשה דהיאך קאמר שהיה מבקש לקיים המצות כדי לקבל שכר עליהן, הא אמרינן, אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס,

וי"ל, דהיינו במצוה שנתחייב בה כבר, אבל הכא, שעדיין לא בא לא"י ששם חיובה, והקב"ה לא רצה שיהיה חייב בהו, שפיר מצי לבקש משום קבול שכרן ודו"ק, עכ"ל המהרש"א,

אפשר לומר שרצה לקבל שכר על מעשר

אפשר לתרץ קושיית המהרש"א, איך היה מבקש לקיים המצות כדי לקבל שכר עליהן, משום שכאשר רצה משה רבינו לקיים מצוות התלויות בארץ, רצה לקיים גם מצוות מעשר, ועל מעשר שפיר אפשר לבקש שכר. כדאיתא תענית ט' ע"א.

* * * * *

ביאור נפלא בספר עולת אהרון מה בין צפית לישועה ומהנה ת"ח מנכסיו

איתא בגמרא (שבת ל"א א'), אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו, נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, צפית לישועה, ע"כ,

כתב רש"י צפית לישועה, לדברי הנביאים.

קושיה בספר עולת אהרון מגאוני פולין הקדמונים

צריך ביאור, למה פירש רש"י צפית לישועה, לדברי הנביאים, ולא לישועה הכתובה בתורה ובכתובים,

ביאור המדרש ושלמה מפרשה כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה

ביאור הענין, למה השוה שהע"ה את ה"אהבה", ל"מוות", כמ"ש "כי עזה כמות אהבה", ואת הקנאה, ל"שאל" כמ"ש "קשה כשאל קנאה"

אהבה עזה היא עד כדי מיתה

אפשר לומר, משום שאהבה עזה, יכולה להביא את האדם עד כלות הנפש ומיתה, כידוע אצל צדיקי האמת, וזהו הצד היפה שבמיתה אם הוא בא ע"י אהבה,

הקנאה מורידה את האדם עד לשאול

משא"כ קנאה היא מדה רעה, ומצינו כי הקנאה שקינא קרח למשה רבינו, היא הורידתו לשאול, כמ"ש (במדבר פרק ט"ז ל"ג) וירדו הם וכל אשר להם חיים **שאלה**,

וזה הפירוש עזה כמות אהבה, שבאהבה, יש, והיא כל כך חזקה שיכולה להביא עד **מות**, עזה כמות אהבה, אבל הקנאה יכולה להביא את האדם לשאול, קשה כשאל קנאה,

ביאור המדרש במה שפירש שלמה

וכך הוא הפירוש, כי כאשר ראה משה שיכול להגיע לקנאה ביהושע,

אמר, "מאה מיתות" **כלומר**, בבחינת כי עזה **כמות** אהבה, שרוצה לאהוב את יהושע מאה פעמים יותר, כלומר, מאה אהבות שהם מאה מיתות, כדי שיגיע לעזה כמות אהבה,

וזה שפירש שלמה "כי עזה כמות אהבה, אהבה שאהב משה ליהושע, וזה שאמר **מאה מיתות ולא קנאה אחת**, שמשם רבינו רצה למות מתוך **אהבה עזה** ליהושע ולא מתוך **קנאה** ליהושע, שלקח את מקומו.

* * * * *

איך אמר הקב"ה למשה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר

כתיב (דברים ג' כ"ה) "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנן",

וכתב לתרץ ונלע"ד,

איתא בגמרא (כתובות קי"א ע"ב) **כתיב** (דברים ד' ד') "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב (דברים ד' כ"ד), כי ה' אלקיך אש אוכלה,

אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב, כאילו מדבק בשכינה, ע"כ,

איתא בגמרא (סוטה י"ז ע"א), דרש ר"ע, איש ואשה זכו שכינה ביניהן, לא זכו אש אוכלתו,

פירש רש"י, זכו, ללכת בדרך ישרה, שכינה ביניהם, שהרי חילק את שמו, ושיכנו ביניהם, **יו"ד באיש, וה"י באשה,** לא זכו **אש** אוכלתו, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצא אש ואש. ע"כ,

לפי זה אפשר לומר, כי המשיא בתו לת"ח, הוא מברר ומגלה שאינו בכלל **אש** אוכלתו, ע"י שמשיא בתו לת"ח והקב"ה משרה שמו בתוך האש ונעשה איש ואשה, שהרי הקב"ה מחלק אותיות שמו בשמותם, (כפירוש רש"י) ובכך, הוא יוצא מכלל אש אוכלה,

ובכך אפשר לבאר תירוץ הגמרא כפתור ופרח, דהקושיא היתה, הלא אש אוכלה הוא, וע"ז מתרצת הגמרא, דיש דרך שלא להיות אש אוכלה, אלא איש ואשה, ע"י שישרו שכינה ביניהם, ואז נהפך **האש, לאיש ואשה.**

* * * * *

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פתח ברבים וסיים ביחיד

הקושיא שפתח בלשון רבים "ובקשתם" וסיים בלשון יחיד "ומצאת"

כתיב (דברים ד' כ"ט) "**ובקשתם** משם את ידוד אלקיך **ומצאת** כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך",

והקשו, פתח בלשון רבים ובקשתם, שהם רבים המבקשים, ומצאת, הוא יחיד שמצא,

ובאו כולם ואמרו כאחד

עפ"י מה דאיתא בגמרא (ראש השנה י"ח ע"א), תניא היה רבי מאיר אומר, שנים שעלו למטה וחולין שוה, וכן שנים שעלו לגרדום לידון ודינן שוה, זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל,

אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב, כאילו מדבק בשכינה, ע"כ,

כתב רש"י (כתובות קי"א ב') העושה פרקמטיא - מתעסק בממון ת"ח כדי להגיע לידם שכר, והם פנויין לעסוק בתורה על ידו,

איתא בגמרא (סנהדרין צ"ט א), אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, **כל הנביאים** כולן לא נתנבאו אלא למשיא בתו לתלמיד חכם, ולעושה פרקמטיא לתלמיד חכם, ולמהנה תלמיד חכם מנכסיו, אבל תלמידי חכמים עצמן - עין לא ראתה אלקים זולתך, ע"כ,

כתב רש"י (ברכות ל"ד ב'), לא נתנבאו - הטובות והנחמות.

בכך מבאר בעולת אהרון למה פירש לדברי הנביאים

דדבר זה נודע, דמי שאינו עוסק בעצמו בתורה, צריך להחזיק ידי לומדי תורה,

ובזה א"ש, דשואלים לאדם קבעת עתים לתורה, ואם הוא משיב שלא היה זה באפשרי משום טרדות הזמן, ע"ז שואלים אותו אם **צפית לדברי הנביאים, שכל הנביאים וכו' לעושה פרקמטיא ומהנה ת"ח,** ואם לא עסקת בעצמך בתורה היה לך לקיים דברי הנביאים, להנות ת"ח מנכסיו,

לפיכך פירש רש"י צפית לישועה הם דברי הנביאים, ודפח"ח ש"י.

* * * * *

זכו שכינה ביניהם בכך מבואר והלא אש אוכלה הוא

איתא בגמרא (כתובות קי"א ע"ב) **כתיב** (דברים ד' ד') "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב (דברים ד' כ"ד), כי ה' אלקיך אש אוכלה,

והשלישי, באחרית המוח,

והראב"ע פירש שאלו שלשה כוחות נקראו,
חכמה בינה דעת,

באחרית המוח שם הכוח הזוכר,

באמצע המוח הכוח המחשב, והוא נקרא הכוח
השופט, השופט על הדברים שמקבל הדמיון
ומרכיבם ומפרידם זה מזה ושופט עליהם,

במוקדם מן המוח, שם כח המקבל החכמה,
ואי"כ המשנה נמצאת בחדר הזיכרון, שהוא
באחרית המוח, ואילו התלמוד נמצא בחדר
המחשבה, שהוא באמצע המוח,

* * * * *

שמ"ע ראשי תיבות עול מלכות שמים וגם שאו מרום עיניכם וזה אברהם

אברהם אבינו היה זה שקיבל עליו עומ"ש
ע"י שנשא עיניו למרום

אברהם אבינו היה הראשון שקיבל עליו עול
מלכותו יתברך, ע"י שנשא עיניו ואמר מי הוא
בעל הבירה,

כתיב (ישעיהו פרק מ' כ"ו) "ש'או מ'רום ע'יניכם,
ר'או מ'י ב'רא א'ילה"

שמ"ע ר"ת עיול מילכות שמים

שמ"ע, הם ראשי תיבות ש'או מ'רום ע'יניכם,

אבר"ם הם ראשי תיבות ר'או מ'י ב'רא א'ילה,

מבואר, כי אברהם אבינו היה זה שנשא למרום
עיניו, והציץ עליו בעל הבירה, וראה מי ברא
אלה, וקיבל עליו עול מלכות שמים.

* * * * *

בבשורת החורבן של ירמיהו הנביא נמצאת בשורת הנחמה

שליחות ירמיהו בבשורת החורבן

כתיב (ירמיהו פרק א') (ז) "ויאמר ה' אלי וגוי על
כל אשר אשלחך תלך ואת כל אשר אצוך
תדבר"

מפני מה זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא
ניצל, זה התפלל ונענה, וזה התפלל ולא נענה,

מפני מה זה נענה וזה לא נענה, זה התפלל
תפלה שלימה נענה, וזה לא התפלל תפלה
שלימה לא נענה, ע"כ

ובכך פירשו, שיש, שגם אם רבים המבקשים,
כמ"ש ובקשתם, לשון רבים, ורק האחד נענה,
ומצאת, והאחר לא, כמאמר חז"ל,

תירוץ זה מובא, בספר יסוד אוהל מועד מפי
הה"ג אב"ד בארזינאיע, הנזכר בשם אביו הה"ג מו"ה
דובער זצ"ל אב"ד בעיר אוטיאן, שלו הסכמות
מהדברי חיים, ממוהר"ר ר' אליהו חיים מייזל,
והנציב מוולוז'ין, ועוד, הודפס בשנת תרל"ו כ"כ
מובא ביאור זה בשם רבים, והגאון ז"ל.

* * * * *

ביאור המהר"ל בכשרונות האדם קבלת החכמה, ההבנה, והזיכרון

כתיב (דברים ד' ו') "ושמרתם ועשיתם כי הוא
חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון
את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון
הגוי הגדול הזה", וברש"י, ושמרתם זו משנה,

המהר"ל בספר גור אריה (דברים פרק ד' פסוק
ו') כתב, וז"ל, ושמרתם זו משנה וכו'. פירוש,
המשנה היא נקראת שמירה, שצריך אדם
לשמור, כדי שיהיה שמור בלבו לעשות המצוה.

ונראה, (כתב המהר"ל) מפני כי לשון שמירה, על
הדבר השמור במוח של אדם, וזהו במשנה,
לפי שהמשנה צורת כל מצוה ומצוה, ושייך בזה
שמירה, שהם שמורים אצלו,

אבל התלמוד, שהוא קושיות ופרוק, אין שייך
בו שמירה, לפי שאינו עומד בחדר ששם
הצורות שמורות, כי יש לו חדר אחר במוח, לא
החדר ששם הצורות שמורות, עכ"ל שם (דברים
פרק ד' פסוק ו'),

ובספר גבורות ה' (פרק כ"ט), כתב, יש שלשה
כוחות באדם הפרטי, ואלו השלש כוחות יש
להם מקומות מחולקים במוח,

האחד, הוא בתחילת המוח,

השני, באמצע,

איתא בגמרא (ירושלמי תענית פרק ד' הלכה ה'), א"ר אבונה סימנא (ירמי' א יא) "מקל שקד אני רואה" מה הלז הזה משהוא מוציא את ניצו ועד שהוא גומר את פירותיו כ"א יום כך מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב הבית כ"א יום, ע"כ

מקל שקד שהוא הלז יש בו את התקווה העתידית

איתא במדרש (קהלת רבה פרשה י"ב), **וינאץ השקד ר' לוי אמר, זה לז של שדרה,**

אדריאנוס שחיק עצמות מחיק שמיא, שאל את ר' יהושע בן חנניה,

אמר ליה מהיכן אדם מניץ לעתיד לבא, (פירוש, מהיכן הגוף מתחיל לחזור לחיים, כדאיתא בזהר שמות דף כח ע"א), **אמר ליה מלז של שדרה,** א"ל הראני, (את חוזקו של עצם הלז שבתחתית עמוד השדרה), מה עשה הביא לז אחד של שדרה נתנו במים ולא נמחה, באור ולא נשרף, בריחים ולא נטחן, נתנו על הסדן והכה עליו בפטיש נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא הועיל כלום,

מבואר אם כן, שמקל השקד שזה לז של שדרה, שם היא התקווה העתידה לתחית המתים,

בשורת הנחמה בבשורת החורבן

לפי זה יש לומר, דלפיכך הראה הקב"ה לירמיהו את בשורת החורבן במקל שקד, כדי לרמוז לו כי גם שיבוא החורבן יש תקווה לאחריתך, ועל זה אמר לו הקב"ה היטבת לראות.

* * * * *

טעם לכך שעצם הלז ניזון מסעודת דוד מלכא משיחא שיבוא בב"א

איתא בגמרא (שבת קי"ט ע"ב). לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת,

כתב הבית יוסף (אורח חיים סימן ש'), כתוב בשבלי הלקט (סיי ק"ל) משל שמלוין את המלך ביציאתו כשם שמלוין אותו בכניסתו (עי' פסחים קג),

(יא) "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו ואמר **מקל שקד** אני ראה",

(יב) "וויאמר ה' אלי היטבת לראות כי שקד אני על דברי לעשתו",

כתב רש"י (ירמיהו פרק א פסוק יב), **היטבת לראות,** השקד הזה הוא ממהר להוציא פרח קודם לכל האילנות אף אני ממהר לעשות דברי,

ומדרש אגדה, השקד הזה, הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו עשרים ואחד יום, **כמנין ימים שבין שבעה עשר בתמוז שבו הובקעה העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית, עכ"ל רש"י,**

יש לבאר למה הראה הקב"ה לירמיהו את נבואת החורבן במקל שקד ומה רמז הקב"ה לירמיהו כשאמר לו היטבת לראות

כתיב (קהלת פרק י"ב פסוק ה'), "גם מגבוה יראו וחתחתים בדרך **וינאץ השקד** ויסתבל החגב ותפר האביונה כי הלך האדם אל בית עולמו וסבבו בשוק הספדים",

כתב רש"י (קהלת פרק י"ב פסוק ו'), **ומדרש קינות** פותרו כנגד כל ישראל,

וינאץ השקד - תצמח נבואת ירמיה, שנאמר (ירמיה א) "מקל שקד אני רואה" אמר ר' אליעזר השקד הזה משעה שהוא מניץ עד גמר פירותיו כ"א יום **כך מיי"ז בתמוז עד ט' באב כ"א יום,** עכ"ל רש"י,

איתא בגמרא (בכורות דף ח' עמוד א') ת"ר תרנגולת לעשרים ואחד יום **וכנגדה באילן לז,** ע"כ,

כתבו התוספות (בכורות ח' א' ד"ה תרנגולת), פי' הקונטרס קורדל"א שגדלים בו אגוזים קטנים, **וריב"א מפרש** שקדים שקורין אמנדליי"ד דבטנים ושקדים (בראשית מג) מתרגם ירושלמי **לזים,**

מקל שקד (ירמיה א' י"ב) מתרגם חוטרא **דלזא,** **ובמדרש יש,** מקל שקד אחד לכ"א אף מיי"ז בתמוז לתשעה באב כן, **וינאץ השקד** (קהלת יב) מתרגם שיגדא, **עוד אמרינן** וינאץ השקד זה לז של שדרה ממנה עתידים מתים להחיות לעתיד לבא לז תרגום של שקד (ויקרא רבה). **עכ"ל התוספות,**

ופירש רש"י, ויום הנחמה - של כל אדם, מתי יתנחם מדאגתו, מבואר, שהנחמות הם נחמות נפרדות לכל אדם מדאגתו הוא,

כתב שם המהרש"א, וז"ל, ויום הנחמה, פירש"י, של כל אדם, ויותר נראה לפרש, יום נחמה שיתנחמו ישראל על גלותו, עכ"ל,

לפיכך נראה לי לומר, דרש"י לשיטתו אזיל, והמהרש"א לשיטתו אזיל,

דרש"י סבור, שיש לחלק בין לשון מקרא ששם הם נחמה אחת. ללשון חז"ל שלדבריהם הם נחמות נפרדות, ולפיכך לא פירש רש"י (פסחים נ"ד ע"ב), יום הנחמה, על נחמת ישראל מגלותו, כהמהרש"א,

משום שבנחמת ישראל מגלותו פירש רש"י על הכתוב נחמו נחמו (ישעיה מ"א) שהיא נחמה אחת, ורק בלשון חז"ל, הם נחמות רבות, כמו שפירש רש"י בגמרא, (פסחים נ"ד ע"ב), שיום הנחמה, של כל אדם, שהם נחמות נפרדות,

והמהרש"א שהשווה בין לשון מקרא ללשון חז"ל, משום שהוא סבור, כי בכלם הנחמות נפרדות, לכן נראה לו לפרש יותר, יום נחמה שיתנחמו ישראל על גלותם, שהם נחמות נפרדות, כדלקמן,

* * * * *

נחמות ישראל מגלותו הם שתי נחמות נפרדות ע"ד השפת אמת

כתב השפת אמת (בראשית - פרשת ויצא - שנת תרנ"ח א') ולכן נקרא הקב"ה בעל הנחמות, כי הנחמות של בני אדם, אי"י לתקן כל הצער העבר. אבל הנחמה שיהי מהקב"ה יהי מהופך כל הצער לטובה.

והגם כי אין אנו מבינים, איך יהי מתהפך מה שעבר, לפי שאנחנו בתוך הטבע והזמן. אבל לעתיד, נראה ונבין זה ההיפוך לטובה. ולכן אמר יעקב אע"ה והי' לי לאלקים, פרש"י שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף. כי זה הי' בחי' יעקב אמת. והאמין כי יחול אלקותו עליו, ויהי למפרע הכל מתוקן,

וזה מפתח של גאולה, מה שזוכין לעורר הארה מעין עוה"ב, כי מאחר שכל ההנהגה יתברר

ובסדורים מפרש, אבר יש באדם ונסכוי שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת, עכ"ל.

מבואר, שעצם הלזו נהנה רק מסעודת מלוה מלכה סעודתא דדוד מלכא משיחא,

יש לתת טעם לכך שהלזו נהנה מסעודת מלוה מלכה

אפשר לומר, שמכיוון שעצם הלזו יש בו את התקווה והבשורה שלעתיד, כפי שנתבאר לעיל, לפיכך הוא נהנה מסעודת מלוה מלכה של מלך המשיח שהוא התקווה והבשורה שלעתיד בבאו"א.

* * * * *

הכפל נחמו נחמו הם נחמה אחת או שתיים שיטת רש"י והמהרש"א

כתיב (ישעיה מ"א) "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם", ופירש רש"י, נחמו, אתם נביאי, נחמו, את עמי,

מבואר א"כ לדברי רש"י דהלשון הכפול בפסוק, נחמו נחמו עמי, הוא נחמה אחת שיאמרו נביאים לעם ישראל,

יש לברר אם כפל הלשון נחמו נחמו, הם שתי נחמות נפרדות, או נחמה אחת בלשון כפול, כפירש"י,

מצינו כי כל הנחמות נאמרו בלשון כפול, גם בלשון מקרא (ישעיה מ"א), נחמו נחמו עמי, וגם בלשון חז"ל, כמ"ש, (מכות כ"ד ע"ב) עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו,

כתב המהרש"א (מכות כ"ד ע"ב), וז"ל, כפול הדברים, ע"ש שני המעשים המובאים בגמרא, כי מצינו כל הנחמות בלשון כפול, נחמו נחמו, עכ"ל,

מבואר בדברי המהרש"א, שמשווה בין לשון מקרא ללשון חז"ל, שגם בפסוק נחמו נחמו, כמו בדברי חז"ל, עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו, הם שתי נחמות נפרדות, אך לדברי רש"י הרי הם נחמה אחת בלשון כפול,

ביאור הדבר דרש"י לשיטתו והמהרש"א לשיטתו

איתא בגמרא (פסחים נ"ד ע"ב), תנו רבנן שבעה דברים מכוסים מבני אדם אלו הן יום המיתה ויום הנחמה,

ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, וחולות בכרמים. ע"כ,

יש לתמוה, מהו ענין יוצאות, והרי כל כבודה בת מלך פנימה. **ועוד**, מאי טעמא היו יוצאות לכרמים דיקא ולא למקום אחר,

נראה לומר בדרך צחות, על פי מה שדימו חז"ל (פסחים מ"ט ע"א) את השידוך לגפן, שאמרו ענבי הגפן בענבי הגפן, וזהו שאמרו שהיו יוצאות וחולות בכרמים, היינו שהיו יוצאות לחפש את ענבי הגפן.

ביאור כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה

ונראה להוסיף טעם הענין, שהיו יוצאות אע"פ שכל כבודה בת מלך פנימה, על פי המשך דברי הגמרא שם, שהיו אומרות, **ובלבד שתעטרונן בזהובים**, והלשון תעטרונן הכוונה לעטר את הבגדים שיהיו משובצים בזהב,

ועל ידי כך שיהיו בגדיה משובצים זהב תוכל לקיים בעצמה, את הכתוב, (תהלים פרק מה) **"כל כבודה בת מלך פנימה"** מאחר ו"ממשבצות זהב לבושה",

* * * * *

לא היו ימים טובים כט"ו באב וביאור הכתוב מפרי כפיה נטעה כרם

איתא בגמרא (תענית כ"ו ע"ב) אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, ומה היו אומרות, בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך, אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה, "שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל" (משלי ל"א), ואומר (משלי ל"א ל"א) "תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה". ע"כ.

מבואר בגמרא, דלימוד חז"ל מהפסוק אשה יראת ה' היא תתהלל, שעל האדם להתבונן ולתת עיניו במשפחה ולא בנוי,

והדבר אומר דרשני, איך נלמד פרט זה של תן עיניך במשפחה מפסוק זה, ואדרבה מפסוק זה שאומר "אשה יראת ה'", נראה שצריך האדם לתת עיניו ביראת שמים, והיה לגמרא לומר תן

אח"כ. ממילא יכולין למצוא בח"י אמת בכל מקום ובכל זמן, **עכ"ל השפת אמת**,

לפי"ז אפשר לומר, דלפיכך אמר הנביא נחמו נחמו עמי שתי פעמים, האחד **לנחמת בני אדם**, שבנחמה זו אינו יכול לתקן כל הצער העבר, והנחמה השנית היא **לנחמת בעל הנחמות**, שאז יתהפך עלינו לטובה גם מה שעבר, הגם שאין אנו מבינים, ולזה מכיוון המהרש"א שנחמת ישראל מגלותן, שבהם יש שני נחמות נפרדות.

* * * * *

נחמו נחמו במה זכו שלקחו בכפליים

כתיב (ישעיה מ' ב') "כי נרצה עונה כי לקחה מיד ידוד כפלים בכל חטאתיה",

אפשר לומר, מכיוון ועשו תשובה מאהבה, כמ"ש **נרצה עונה** פירוש שזדונות נעשו זכויות, וממילא, קיבלו שכר גם על העונות, לפיכך **לקחה כפליים בכל חטאותיה**,

* * * * *

ביאור למה היה הבשורה על הר גבוה

כתיב (ישעיה מ' ט') "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך",

איתא בגמרא (עבודה זרה מ"ה ע"ב) כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת כוכבים, ע"כ,

אפשר לומר, דלפיכך היתה בשורת הגאולה על הר גבוה דיקא, לומר לך, שכבר באה הגאולה, וכבר אפשר לעלות להר גבוה, שאין שם עבודה זרה.

* * * * *

ביאור בדרך צחות מהו יוצאות וחולות בכרמים

איתא בגמרא (תענית כ"ו) אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות

יש לכוון הכתוב מפרי כפיה נטעה כרם

לפי מה שביארנו כי ע"י ידי יגיע כפה נתברר יותר יר"ש שבה ע"ד גדול הנהנה וכו' יש לכוון הכתוב מפרי כפיה נטעה כרם שבאשת חיל, כלומר שע"י פרי כפיה שהם יגיע כפיך, בנתה ביתה ונטעה כרם, ענבי הגפן בענבי הגפן.

* * * * *

משנכנס אב ממעטין בשמחה
ע"ד הבני יששכר

אפשר לפרש בהקדם דברי הבני יששכר, (מאמרי חדשי תמוז אב - מאמר ד' ידובר מענין ט"ו באב שהוא יום טוב לישראל, ובו בנות ישראל יוצאות וכו') לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב, דהנה אמרו רז"ל, (תענית ל"א ע"א), עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכו' ענין המחול הוא, ההולך במחול הולך סביב סביב בהיקף, ואין שם מעלה ומטה ראש וסוף, כן לא יהיה לצדיקים לעתיד קנאה ושנאה לומר זה גבוה למעלה מזה, והוא הוא, יום טוב לישראל, כשאין ביניהם קנאה ושנאה ותחרות,

וזהו הרמז, לא היו ימים טובים לישראל כט"ו בא"ב, רמז כי אות ה"ט"ו באל"ף בי"ת, הוא אות ס' שהוא עגול סביב, ואין בו ראש וסוף, והוא בחינת המחול, והוא היום טוב הגדול לישראל, הנה כך שמעתי סתם ורשמתי למזכרת, עכ"ל הבני יששכר,

משנכנס א - ב שיש בו ראש וסוף, ממעטין בשמחה

לפי"ז אמרתי להוסיף, (תענית כ"ט ע"א) משנכנס אב ממעטין בשמחה, אב הם אותיות א"ב, ובניגוד לאות ס' שהיא עגולה ואין לה ראש וסוף, והיא מרבה את השמחה, שלא היו י"ט כמוהו, הא"ב יש בהם מעלה ומטה ראש וסוף, ולכן משנכנס א"ב ממעטין בשמחה.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון
ניתן לפנות אל "מכון פאר"
רח' חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777
מייל y0527616166@gmail.com
נייד 0527-616166

עיניך ביראת שמים, ומהו אומרם תן עיניך במשפחה,

ונראה לבאר דבריהם "תן עיניך במשפחה", היינו שיברר יראת ה' שבמשפחה, וכווננו לרמוז באומרם במשפחה, ולא אמרו ביראת ה', לומר, שיש לו די בבירור על המשפחה, וכאשר יידע שהמשפחה היא משפחה של אנשים כשרים ויראי ה', מובטח הוא שגם הבת כשרה ויראת ה'. וזהו תן עיניך במשפחה, אם היא ממשפחה של יראי השם. וזהו שהביאו לראיה את הפסוק אשה יראת ה' היא תתהלל, כי ע"י הבירור על המשפחה, יתברר אם המשודכת היא אשה יראת ה' (וראה בתוס' יו"ט תענית פ"ד מ"ח, מנורת המאור פ"י).

ביאור דבריהם ואומר תנו לה מפרי ידיה

בזה יבואר המשך דברי הגמרא, שאמרו, ואומר, "תנו לה מפרי ידיה", ולכאורה מה יתן לך ומה יוסיף לך הפסוק, תנו לה מפרי ידיה, לכך שיתן עיניו במשפחה.

ונראה לבאר בדרך דרוש,

איתא בגמרא (ברכות ח' ע"א) אמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא, גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים, דאילו גבי ירא שמים כתיב (תהלים קי"ב א') "אשרי איש ירא את ה', ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב (שם קכ"ח ב') "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך", אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ולגבי ירא שמים "וטוב לך" לא כתיב ביה, ע"כ,

מבואר כי אומרו תנו לה מפרי ידיה הם יגיע כפיך

ועל פי זה אפשר לבאר כוונת חז"ל שאמרו, ואומר, "תנו לה מפרי ידיה", וכוונתם להביא ראיה נוספת שעל האדם להביט ביראת ה' ולא בנוי, והוא, אומרם, ואומר, ומוסיף, עפ"י שבארנו שיתן עיניו במשפחה הכוונה שדי להתבונן ביראת שמים שבמשפחה,

ע"ז הוסיף, ואם היא נהנית מיגיע כפים, כמ"ש ואומר, "תנו לה מפרי ידיה", בודאי שיש בה יראת ה', שהרי היא גם נהנית מיגיע כפה. וזו דרגה גבוהה יותר מיראת שמים, ובזה מובטח לו שהיא יראת שמים, שהרי ויהללו בשערים מעשיה, אלו מעשה ידיה יגיע כפה, ובזה יוכל להגיע לבירור יראת ה' שבה הן מצד מעלת המשפחה והן מצד מעלת הנהנה מיגיע כפיו שגדול יותר מירא שמים.